

S E R P E N S   A E N E U S

01.12

I N D H O L D

Kristelig Lægeforening	2
Lederartikel	3
Vintermøde	4-5
Forårsmøde	6-7
Boganmeldelse	8-9
Studerterne	10
Andagt	11

Kristelig
Lægeforening

Stiftet i 1897
www.klf-dk.org

“Serpens Aeneus” er medlemsblad for Kristelig Lægeförening i Danmark. “Serpens Aeneus” betyder “Kobberslangen” og henviser til foreningens logo.

Bladet udkommer 3 gange årligt, 15. april, 15. august og 15. december. *Stof til næste nummer, som udkommer ca. 15. april 2012, skal være redaktionen i hænde senest 15. marts.*

Redaktion

Ansvarshavende redaktør:

Hans Paulli Jørgensen

Lupinvej 10, 2970 Hørsholm

T: 74 43 21 01, E: serpens@klf-dk.org

Preben Bredesgaard

Løvvænget 13, 2960 Rungsted Kyst

T: 45 76 76 02, E: bredesgaard@klf-dk.org

Hans Asger Holmsgaard

Sprogøvej 27, 7680 Thyborøn

T: 97 83 12 57, E: klf@klf-dk.org

Boje Ehmsen

E: bkehmsen@gmail.com

Medlemskab

Åbent for enhver læge, der kan tilslutte sig foreningens formål. Kontingentet er 500 kr. for en læge og 750 kr. for lægeægtepar. Pensionerede medlemmer kan søge om kontingentfritagelse. Studenter betaler 100 kr. årligt.

Gaver

Gaver og gavebreve til Kristelig Lægeförening er fradragsberettigede efter ligningslovens § 8A og § 12 stk. 3.

Bank

Nordea reg.nr. 2102 - Kontonr. 0600-818-368.

Nyhedsmail

Ønskes nyhedsmail aflever mailadressen til webmaster Ida Helsø på ihelso@gmail.com

Bestyrelsen

Formand

Hans Asger Holmsgaard,
Sprogøvej 27, 7680 Thyborøn
T: 97 83 12 57 - E: klf@klf-dk.org

Næstformand

Preben Bredesgaard, Løvvænget 13,
2960 Rungsted Kyst - T: 45 76 76 02 -
40 76 76 07 - E: bredesgaard@klf-dk.org

Sekretær

Lilia Bredtoft, Valkyrievej 27, 3. tv.,
2200 København N
T: 27 26 64 28 - E: lilia.bredtoft@klf-dk.org

Studentersektretær

Anne Bodilsen, Helgolandsgade 18,1,
8000 Århus C - T: 61 30 81 14
E: annobodilsen@hotmail.com

Medhjælpende studentersektretær

Anders Winther Voldby,
Nørrebrogade 58B, 2. tv - 2200 København N
T: 61 65 43 24 - E: anders.voldby@klf-dk.org

Missionssektretær

Lisbeth M. Thøstesen, Tiufkærvej 19A, Smidstrup,
7000 Fredericia - T: 75 91 50 98 - 30 61 10 02
E: mission@klf-dk.org

International sekretær

Kristian Kristensen, Ingridsvvej 74A, Lind,
7400 Herning - T: 97 96 01 90 - 24 63 01 90
E: icmda@klf-dk.org

Suppleant

Andreas Munk, Håndværkerhaven 11, st. th.,
2400 København NV - T: 38 33 52 04 -
51 90 52 04 - E: andreas.munk@klf-dk.org

Suppleant

Hans Paulli Jørgensen
Lupinvej 10, 2970 Hørsholm
T: 74 43 21 01 - E: serpens@klf-dk.org

Kasserer

Karen Nielsen, Stenbakken 23,
8850 Bjerringbro - T: 86 68 48 87
E: karennielsen@dadlnet.dk

Forretningsfører

Svend Bernhard, Birkevang 101,
3250 Gilleleje - T: 35 11 08 59 - 27 29 39 04
E: kontor@klf-dk.org

Webmaster

Ida Helsø, Østerbrogade 85, vær 89
2100 København Ø - E: webmaster@klf-dk.org

Status og Fremtid

Hvem er vi?

Hvilke standpunkter har vi? Hvad vil vi? Hvordan?

Lederartikel

v/ næstformand Preben Bredesgaard

Ikke ret mange mennesker kender til eksistensen af Kristelig Lægeförening. Sådan var det i mange år, og vi var vel nærmest usynlige i offentligheden.

De sidste par år har ændret det. Vi har som forening og som enkeltpersoner ytret os jævnligt i den offentlige debat om mange livsnære problemer af etisk, moralsk og lægelig karakter. Medierne har været meget interesseret i at høre kristne lægers meninger om f.eks. fosterdiagnostik, abortproblematik, eutanasi osv. Man har givet os spalteplass i dagbladene, i radio og tv-debatter og i vores eget Ugeskrift for Læger.

Vi er bredt funderet i det danske kirkeliv og er alsidigt engageret lægeligt. Vi rummer meninger fra den yngste mediciner til den ældste pensionist – det er styrken i vores forening. Vi føler ansvar og omsorg for hverandre såvel på det personlige som på det åndelig plan.

Lægestanden er troværdig og har befolkningens tillid. Vi kristne læger tilstræber at være lys og salt i samfundet, så vi i kritiske situationer kan

For hans værk er vi, skabte i Kristus Jesus til gode gerninger, som Gud forud har lagt til rette for os at vandre i. Ef 2,10

være sande vejledere, også når det gælder folks eksistensproblemer.

Vores gerninger er også at være budbringere af Guds nåde og fred i Jesus Kristus.

I løbet af det sidste år har vi lagt vægt på, at yngre læger og medicinere får mere aktiv del i foreningens ledelse og trivsel. Det har givet ny energi og mange friske initiativer – det lover godt for vores fremtid.

Lige nu står vi imidlertid midt i et generationskifte i vores bestyrelse. Der skal vælges ny formand ved årsmødet i september. Tag del i foreningens aktiviteter evt. også i bestyrelsesarbejdet.

KLF's fremtid afhænger af dig !

Foreningen har sikkert allerede personer, der vil kunne:

- 1) udfylde en lederposition
- 2) være forbillede og mentor for medicinstuderende og yngre læger
- 3) præge andre læger og studerende med kristne værdier
- 4) deltage i samfundsdebatten

Jeg vil lære og undervise dig om den vej, du skal gå, jeg vil give dig råd, mit blik er rettet mod dig. Sl 32,8

Vintermøde

Rungsted Sognegård
28. januar 2012

Referent

Lilia Bredtoft

Line Vaaben

Ellen Kappelgaard

Tema: lidelse

Først set ud fra en mere teoretisk synsvinkel af Ellen Kappelgaard, klinikchef for Psykiatrisk Center Bornholm og tidligere medlem af Etisk Råd, dernæst fra en mere personlig synsvinkel af journalist på Kristelig dagblad Line Vaaben.

Lidelse er et vilkår for mennesket. Men lige så selvfølgelig det er, lige så uforståeligt er det,

når det rammer os eller vore patienter. Det medfører ofte spørgsmål om skyld og straf, som gør lidelsen endnu tungere at bære.

Bibelen fortæller os, at lidelsen kom ind i verden som en konsekvens af syndefaldet. Men hvordan kan en kærlig og almægtig Gud tillade synden? I Lina Sandells "Ingen er så tryk i fare", synger vi: "om han tager, om han giver, samme

Fader han dog bliver." Hvordan kan en kærlig Gud være den, der tager fra os? Men måske er det netop en trøst i lidelsen. For hvis Gud ikke er med i lidelsen, bliver den først helt ubærlig. Det er svært at fatte med vores logik. Den største trøst vi har i lidelsen er, at Jesus har været der før os, både fysisk og åndeligt. Kristus tog på korset lidelsen fra os. Det betyder ikke, at vi ikke møder den her i livet, for løftet om fuldkommenhed opfyldes først på den nye jord.

Som læger vil vi gerne helbrede, men vi skal også trøste og lindre. Hvad gør vi, når der ingen fysisk helbredelse er? Kan vi som læger rumme patientens lidelse? Kan vi sætte os og bare lytte, uden straks at gribe efter en receptblok?

Line Vaaben fortalte os sin historie om mødet med lidelsen. Hendes liv ændrede sig brat, da hun faldt og slog baghovedet ind i en bjælkevæg og besvimeede. Det resulterede i en hjerne-rystelse, der nu 9 måneder efter stadig gør, at hun ikke kan arbejde på fuld tid.

Det vendte op og ned på hendes liv, alenemor med 3 små børn med diagnosen hjernerystelse og en besked fra lægen om at gå hjem og tage det med ro.

En neurolog kom til at gøre en stor forskel i forløbet. Neurologen lovede ikke helbredelse, men lyttede og blev et menneske, hun kunne samtale med, og som gav råd på vejen.

Gud blev en støtte og et sted, hun kunne aflægge magten, så byrden ikke skulle bæres alene. For lidelsen rejste eksistentielle spørgsmål: Hvad er man værd, hvis man ikke kan bidrage og er sat uden for fællesskabet? Når man lige pludselig ikke kan være det man gerne vil overfor sine børn?

I mødet med lidelsen lærer man, hvad der er vigtigst, og der er kun kærligheden. Lidelsen har givet erkendelse, som hun kan tage med sig til næste gang - for der bliver en næste gang. For som vi begyndte med, er lidelse et grundvilkår.

Vintermøde

Baptistkirken, Viborg
3. marts 2012

Elise Gaust

Allan Axelsen

Referent

Karen Nielsen

Sygdøm - Lidelse - Helbredelse

Baptistpræst Elise Gaust fra Hirtshals indledte med en personlig beretning om sit liv med sklerose. Hun fik skleroseattak kort tid efter sit andet barns fødsel og så ikke sine børn i ca. 6 måneder. Hendes beretning var gennemsyret af glæde og optimisme. Hun havde og har fortsat en ukuelig optimisme og glæde ved livet, og som har hjulpet hende igennem sygdom og kriser.

Hvor kommer sygdom og lidelse fra? - Hvem er ansvarlig? - Hvordan håndterer vi det?

Hun gik ud fra Jobs bog. På den tid mente man, at det var ens egen "skyld", hvis man blev syg. Jobs venner svarer til vor tids "sundhedsprofeter", som giver os råd om, hvordan vi kan und-

gå alt ondt ved den "rette" levevis. Men Job føler ikke skyld og anklager Gud, og lærer også, at Gud er med ham, og at det er i orden at protestere over for Gud. Det er ikke Gud, som kommer med sygdom og lidelse, men han er med os.

Elise Gaust viste med sin historie, hvordan livsglæden kan hjælpe os til at leve med lidelsen. Hun var aldrig i tvivl om, at hun var et elsket menneske, var værdifuld, at Gud var med. Man skal aldrig lade sygdom blive en identitet. Det er ikke, hvordan man har det, men hvordan man tager det. Hun udtrykte angst for et samfund, hvor der ikke var plads til handicaps og forskellighed.

Hvad vil det sige, at være en kristen læge? - Hvordan møde patienten i sin sygdom og lidelse?

Allan Axelsen, der er praktiserende læge i Århus, er med i en gruppe på ca. 30 kristne læger, som mødes ca. 4 gange årligt til foredrag og spisning. Har flere gange haft besøg af Niels Chr. Hvidt, lektor og teolog ved Sundhedsfagligt fakultet, Syddansk Universitet i Odense.

Han refererede fra sin forskning bl.a., at ca. 33% af kræftpatienter mangler rådgivning, støtte og hjælp vedr. åndelige overvejelser. Kræftpatienter tyr til tro af to grunde: overkomme sygdom via helbredelse, mening og trøst i troen, selv om der ikke er helbredelse.

Han talte om det kristne verdensbillede. Om den transcendent verden – uden for vores sansers rækkevidde – religion hører til her. Og den immanente verden – sansernes empiriske verden – videnskaben. For den kristne er der forbindelse mellem disse.

Personlige erfaringer med at bede for sine patienter

Midt i det lægefaglige presser det religiøse sig på i mødet med patienten. Han kom med flere eksempler på situationer, hvor han havde bedt med patienter. Han havde lavet en "aftale" med Gud om at bede eller tale religion med en patient om dagen.

I den efterfølgende diskussion blev der talt meget om vores muligheder – eller manglen på muligheder for at berøre tro og bøn i forhold til patienter. I sygehusvæsnet er det næsten forbudt, mens der i praksis er bedre muligheder.

En replik kunne være: Har du en tro, der kan hjælpe dig i denne situation.

Den engagerede debat tegner godt frem mod årsmødet i Svendborg september 2012

Hvad i alverden er meningen?

Kommentar til bog anmeldelse

v/ Lisbeth Riisager Henriksen, cand.mag., redaktør og forfatter

Lisbeth Riisager Henriksen

Det seneste nummer af "Serpens Aeneus" bragte en anmeldelse af bogantologien *Hvad i alverden er meningen?* Om at leve med kronisk sygdom og handicap (Unitas Forlag 2011). Det er en bog, som jeg er redaktør på, og som har bidrag af 14 fagpersoner inden for teologi, psykologi og psykiatri foruden mig selv. Anmeldelsen var skrevet af læge Andreas Munk. Han fremførte en kritik, som sine steder var usædvanligt hård i både indhold og form, og som et langt stykke ad vejen tog udgangspunkt i enkelte sætninger, der var hevet helt ud af konteksten.

Sædvanligvis kommenterer jeg ikke anmeldelser af min bog. Men denne anmelder tog bogens forfattere til indtægt for synspunkter, som vi faktisk ikke har, og gav udtryk for vurderinger, der ligger meget langt fra de anmeldelser, som bogen ellers overordnet har fået med på vejen – den er blevet overvejende positivt anmeldt en lang række steder af folk, der på hvert sit om-

råde og i meget forskellige regi er kyndige. Jeg og mine forfattere kunne derfor slet ikke genkende bogen i Andreas Munks læsning. Derfor har jeg ekstraordinært bedt om lov til at skrive denne kommentar og oplyse kort om, hvad der er bogens anliggende. Så kan enhver læser selv drage sin egen vurdering ud fra de øjne, han nu måtte se med.

Kronisk sygdom og handicap griber voldsomt ind i livet, ofte med stor forringelse af livskvaliteten til følge. At skulle leve hermed er en stor mundfuld og kan give anledning til mange eksistentielle og religiøse overvejelser. Vi spørger måske os selv, hinanden eller Gud: *Hvad i alverden er meningen?* Eller også spørger vi med resignation som klangbund og uden at forvente svar: *Hvad i alverden er meningen!* Med mening forstår vi ofte to ting: *Hvad er årsagen til, at det sker for mig – dvs. hvorfor er det sket?* Og *hvad er formålet med det – dvs. hvor skal det bringe mig hen?*

Min bog har disse spørgsmål som overordnet ramme om bogen. Den er skrevet ud fra to hovedformål:

For det første er ønsket at oplyse om nogle af de almene eksistentielle problemstillinger og overvejelser, som kronisk sygdom og handicap kan afstedkomme for den, der selv er kronisk syg eller handicappet, og for dem, der er nærmeste pårørende.

Det er tilgodeset med bogens første hoveddel, som handler om den psykiske og sociale dimension. Her giver vi læseren mulighed for at spejle sig i beskrivelser af, hvordan det kan være at leve med disse forhold. Her er ønsket at give læseren noget alment opbyggeligt.

For det andet er ønsket, med kristendommen som klangbund, at sætte ord på nogle af de religiøse spørgsmål og overvejelser, som livet med sygdom og handicap kan afføde.

Dette er tilgodeset med bogens anden hoveddel, som handler om den åndelige dimension. I denne giver vi nogle bud på, hvad vi åndeligt set kan stille op med livet midt i de store udfordringer. Denne del af bogen har en vis teologisk bredde. Ønsket er at bringe opmuntring og håb ind i det tilsyneladende meningsløse; et håb, som ligger hinsides flokler og letkøbte svar.

Det kan ikke lade sig gøre at fjerne alt det, der gør ondt eller er svært, og der vil for mange forblive mange ubesvarede spørgsmål og meget, man aldrig kommer til at kunne se nogen mening med. Men den kristne tro indebærer en forhåbning om, at Gud selv vil være hos en midt i det, som er svært.

Man kan læse mere om bogen på unitasforlag.dk, herunder se indholdsfortegnelse, et enkelt kapitel samt finde links til de hidtidige anmeldelser.

Frimodig kristendom...

v/ Anders Winther Voldby

Mark 9.14-29 "... hvis du kan gøre noget, så forbarm dig over os og hjælp os". Jesus sagde til ham: "Hvis du kan! Alt er muligt for den, der tror". Straks råbte drengens far: "Jeg tror, hjælp min vantro!".

Hvor blev den smittende tro af fra teenage-årene? Hos mig selv og flere af mine kristne venner ser jeg en høflig tilbageholdenhed, når det handler om at dele trosaspekter med omgangskredsen. Eller drejer det sig om noget andet? Måske er det blot en undskyldning, der dækker over usikkerhed eller frygt for kritiske spørgsmål om helbredelse i en hverdag fyldt med sygdom.

Vores kultur er præget af flere uformelle normer. I Danmark synes vi reserverede, når det handler om etik, moral og tro. På samme måde virker det ømtåleligt at blande sig i andres børneopdragelse eller spirende psykisk afvigende adfærd. Det er let at undskylde sin tilbageholdenhed med tanker som: "Der er nok nære venner eller familie, som tager sig af det". Ligeledes kan jeg tage mig selv i ikke at oplyse om Guds eksistens, når patienter efterspørger et håb og noget styrkende midt i lidelsen, eller når de oplever en pludselig bemærkelsesværdig bedring under et sygdomsforløb. Det er lettere og mere acceptabelt at henvise til en psykolog, ligesom det lægefaglige rationale hurtigt finder en "logisk" forklaring på patientens helbredelse. Således bliver kulturelle normer og skepsis over for guddommelig indgriben to markante parametre, som hæmmer mig i at dele min tro med andre.

I beretningen om helbredelsen af drengen med den urene ånd er der en bemærkelsesværdig

stor sammenhæng mellem drengens symptomer og et epileptisk anfald. Det synes mere nærliggende at forestille sig, at drengen blot kommer sig efter et generaliseret krampeanfald, snarere end at Jesus truer ad den urene ånd og helbreder ham.

Jeg har med min lægefaglige baggrund svært ved at forholde mig til nogle af de mirakler, jeg hører om ved helbredelsesmøder og ser beskrevet i Bibelen. I Markus kap. 9 møder faderen Jesus med samme skepsis: "...hvis du kan gøre noget..." hvortil Jesus responderer, at det handler om at tro. Faderen giver til fulde udtryk for både sit håb og sin skepsis, idet han svarer: Jeg tror, hjælp min vantro! Jeg begejstres over den ærlighed, faderen møder Jesus med. Intet er skjult for Herren. Faderen tror og tvivler.

Jesus møder faderen midt i splittelse og tvivl med nærhed og livgivende ord. En påmindelse til mig om, at usikkerhed og manglende forståelse for mirakler på ingen måde skal stå i vejen for min fulde overgivelse til Herren. Jeg kan bringe både min tvivl om mirakuløs guddommelig indgriben, såvel som min kulturelle tilbageholdenhed frem for Gud. En ærlighed, hvormed jeg også frimodigt kan møde kollegaer, patienter og venner. Er det ikke netop denne form for autenticitet i vores liv inspireret af Helligåndens kraft, der kan give genklang i andre menneskers liv? Vi har brug for at bringe både tro og tvivl frem for Gud og derved frigøre os fra en hæmmet livsførelse. Lad os frimodigt fortælle hver vores historie med Gud til vores omgangskreds, så påskens budskab bliver spredt i den kommende periode.

Studerterne - Kristne Medicinere

KLF er repræsenteret på universiteterne i Århus, Odense og København i form af studentergruppen Kristne Medicinere (KM). KM er altid interesseret i at få besøg af medlemmer af KLF, som har noget, de gerne vil dele med de studerende. De respektive grupper mødes typisk ugentligt eller hver anden uge til bøn, foredrag, fællesspining eller samvær. Søg "Kristne Medicinere" på Facebook for at følge med dér.

Århus:

Efter et semester med begrænset aktivitet i KM Århus, er vi nu vendt stærkt tilbage. Opstartsaf- tenen bød på både kendte og nye ansigter og ikke mindst en rigtig god og relevant snak om fremtiden. Derfor er der nu blevet nedsat et udvalg på tre personer, som vil lede og fordele aktiviteterne.

Indtil videre er der planer om månedlige aftenmøder bl.a. med lægebesøg hos kristne læger i Århus og en sommerafslutning i en kolonihave, hvor også de yngre læger inviteres med. Vi vil derudover mødes hver 14. dag i Medicinerhuset i Uniparken til kaffe/kakao og snak om tro og medicin. Vi er Gud meget taknemmelige og venter spændt på, hvad fremtiden vil bringe! Tak for forbøn.

København:

Hver tirsdag kl. 16.00

Fællesbøn i KMs lokale, Studenterhuset v. Panum.

Tirsdag 8. maj kl. 17.15

Møde om Jobmission v. Nicolaj Wibe Nielsen i store mødesal på Panum.

INFO

For yderligere information om KM, arrangementer, mødesteder osv. : kontakt: kristnemedicinere@gmail.com

Århus: Marie Bodilsen, mariebodilsen@hotmail.com

Odense: Heidi Christensen, pactila@hotmail.com

København: Nadja Skadkær Hansen, nadjaskadkaer@gmail.com

ICMDA's Eurasia-regionsmøde på Hvide Kilde, Kagerup Stationsvej 35, 3200 Helsingør havde deltagelse af 52 læger, hvoraf 3 var fra Danmark.

På mødet var i alt 26 lande repræsenteret. Fredag aften var Kristelig Lægeforenings medlemmer indbudt til at deltage, og 14 medlemmer havde fundet vej til aftenens arrangement, der blev en succes.

Der var indlæg fra de forskellige lande med omtale af nogle af de vanskelige arbejdsvilkår, der visse steder findes for vores søsterorganisationer. Heldigvis nævntes også glæden ved at arbejde som kristne læger. Vi må være taknemmelig for forholdene i Danmark.

Kristelig Lægeforenings internationale sekretær Kristian Kristensen havde lagt et stort arbejde i organisationen af regionsmødet.

Referent Hans Paulli Jørgensen

Modtager: Henrik Vinther Krogh
Langerhusevej 46
7673 Harboøre

Afsender: Kristelig Lægeforening . Sprogøvej 27 . 7680 Thyborøn

Temaet for årsmødet er årstemaet:

Sygdøm - Lidelse - Helbredelse

- Hvor kommer sygdom fra? Er den en fejl ved skaberværket?
Er den Guds straf? Er den vores egen skyld?
- Hvordan skal vi forholde os til lidelse?
- Hvad er helbredelse?
- Hvilken betydning har svarene herpå for vores daglige arbejde som læger?

Se KLF's hjemmeside: klf-dk.org

S E R P E N S   A E N E U S